בעזהשי"ת

**במדרש** (הובא בדרשות התם סופר) **הדודאים נתנו ריח, זה ראובן שהציל את יוסף, ועל פתחינו כל מגדים, זה נר חנוכה שאצל הפתח**, וצריך ביאור שייכות הצלת יוסף לנר חנוכה שאצל הפתח.

והנה ידוע **קושיית הבית יוסף** (או"ח סי' עת"ר), למה קבעו חנוכה שמונה ימים, והרי הנס לא היי' ביום ראשון, כדאיתא בגמרא שהיה בפך כדי שמן להדליק ליום אחד.

וי"ל על פי מש"כ בספר **פרשת דרכים** (דרוש כו) לבאר מה דכתיב (ירמי' ב ג) קודש ישראל לה' ראשית תבואתו כל אוכליו יאשמו רעה תבא אליהם נאום ה', ופירש ע"פ מה דקיימא לן (פסחים כט. תוד"ה כאן) הנהנה מן ההקדש לוקה ומשלם קרן וחומש, ולא אמרינן קם ליה בדרבה מיניה, וזה שאמר 'קודש' ישראל לה', שיש לישראל דין קודש, לכך כל אוכליו יאשמו, לשלם הקרן, וגם רעה תבא עליהם שיענשו בידי שמים, עכ"ד.

ובזה כתב **בייטב פנים** (חנוכה את יג) לבאר אמרינו הנרות הללו קודש הם ואין לנו רשות להשתמש בהן, דהנה בימים ההם היה נס בנרות המנורה ונס בנצחון המלחמה, אך לפי האמור י"ל שענין נצחון המלחמה מה שנצחו אויביהם ונפלו שונאיהם תחתיהם, היה מדין הנוגע ונהנה מן הקודש דלוקה ומשלם, ולזכר זה תקנו ואמרו הנרות הללו קודש הם ואין לנו רשות להשתמש בהם, כי אסור ליהנות מן הקודש, כמו כן קודש ישראל לה' כל אוכליו יאשמו, וזהו הזכר לנצחון המלחמה שהיה מדין מועל בהקדש, עכ"ד.

ובזה אפשר לתרץ **קושיית הבית יוסף**, עפ"י מה שתירץ **הפרי חדש** (או"ח תר"ע סק"א) שיום הראשון נקבע על נס נצחון המלחמה, והקשו המפרשים אם כן למה קבעו להדליק נרות ביום ראשון, כי מה ענין הדלקת הנרות לנס נצחון המלחמה.

ולפי דברי הייטב פנים יתורץ היטב, כי לכן קבעו להדליק נרות על נס נצחון המלחמה, כי בזה שמדליקין נרות ואין משתמשין לאורן, מראים בזה כי הנס נצחון המלחמה היה בשביל שיש להם לישראל דין קודש, ואסור ליהנות מן הקודש, וכל אוכליו יאשמו, כי לוקין ומשלמין, וזהו הזכר לנצחון המלחמה.

והנה **מרן רבינו זלה"ה בדברי יואל** מפרש בענין זה דברי המדרש, הים ראה וינוס מה ראה ארונו של יוסף ראה, ועוד במדרש מה ראה ראה ישראל באים ורכוש מצרים בידם, כי טענת הים הי' אם ישראל באים ורכוש מצרים בידם, אם כן למה ילקו המצריים הרי הדין הוא שאין לוקין ומשלמין, ולזה אמר כי ראה ארונו של יוסף, ויוסף הוא המשביר שהמשיך קדושה על ישראל במצרים, ולכן יש לישראל דין קודש, והמועיל בהם לוקין ומשלמין, ולכן בקע הים בעבורם וטבעו המצריים. עכ"ד הנחמדים.

והנה מצינו בשו"ע (או"ח תרע"א ס"ה) שצריך להדליק נר אחר לצד נר חנוכה, כדי שלא יבא להשתמש לאור נר חנוכה, וכתב הרמ"א בתשובותיו (סי' פא) דזה דווקא כשמדליק מתוך הבית דאיכא למיחש שישתמש לאור, אבל במדליק אצל הפתח מבחוץ אינו צריך להדליק נר אחר, דהתם ליכא למיחש שיבא להשתמש לאורה, עכ"ד. ואולי י"ל טעם עיקר הדין שתקנו ז"ל להדליק אצל הפתח הוא כדי שלא יבואו להשתמש לאורן, ולפי דברינו ממה שמדליקין אצל הפתח מבחוץ מוכח שנצחו במלחמה, בשביל שיש לישראל דין קודש, והנהנה מן הקודש לוקה ומשלם.

ובזה יובן דברי המדרש, **הדודאים נתנו ריח, זה ראובן שהציל את יוסף**, שהוא הרביץ קדושה בישראל, ולכן יש לישראל דין קודש, והדין הוא כי המועיל בהקדש לוקה ומשלם, לכן **ועל פתחינו כל מגדים, זה נר חנוכה שאצל הפתח**, מדליקין אצל הפתח מבחוץ, כי אסור להשתמש לאורה, להראות כי נם נצחון המלחמה היה בשביל שקודש ישראל לה'.

❖ ❖ ❖

**ועוד נראה לתרץ קושיית הבית יוסף** (או"ח סי' עת"ר), **למה קבעו חנוכה שמונה ימים, והרי הנס לא היי' ביום ראשון, כדאיתא בגמרא שהיה בפך כדי שמן להדליק ליום אחד.** והבית יוסף תי' שנתמלא הפך תיכף ביום ראשון, והקשו המפרשים כי לפי זה מה הי' הנס ביום השמיני. וצ"ב.

**עוד יש להבין למה קוראין ליום השמיני של חנוכה, זאת חנוכה.**

וי"ל על פי דברי **הייטב פנים** (חנוכה אות לב) שכתב לתת טעם למה נעשה הנס בשמן דוקא, והענין כי התורה ציותה לנו (ויקרא כ כג) לא תלכו בחוקות הגוים, והכוונה שלא נדמה להם במלבושיהם וניימוסיהם, והטעם כדי שלא נתערב עמהן, כי אם יתערבו ילמדו ממעשיהם, וזה שאמרו (דברים כו ה) ויהי שם לגוי גדול, מלמד שהיו ישראל מצויינים שם, היינו בשם לשון ומלבוש, שעל זה רמז הכתוב (בראשית לג יח) ויבא יעקב של"ם, כמ"ש בצוואת החתם סופר זלה"ה, ובזה מפרש מש"כ (ויקרא כו ג) אם בחקתי תלכו, שתהיו מופרש מן הגוים, אז, ואת מצותי תשמרו, תוכלו להתקיים בגלות ולשמור את מצות ה', וזהו שאומרים (בנוסח על הנסים), כשעמדה מלכות וכו' להשכיחם תורתיך, על ידי, ולהבירם מחוק"י רצונך, היינו להעבירם מאותן שהם חוקים וגבולים לרצונך, מה שבני ישראל מובדלים מן הגוים, ועל ידי זה ממילא התורה נשכח, ולזה היה הנס בשמן, להורות כי ישראל נמשלו בזה לשמן, שאינם מתערבין עם שום משקה בעולם, עיי"ש מה שהאריך באריכות בדבריו הנעימים.

ובזה אפשר לפרש מש"כ (במדבר יט ב) זאת חקת התורה, הכוונה על לא תלכו בחוקת הגוי, שצריכים להיות מובדלים מן הגוים, והכתוב ממשיך ואמר, זאת התורה אד"ם כי ימות באוהל, וידוע מה שאמרו ז"ל (יבמות סב:) אתם קרוים אדם ואין אומה"ע קרויים אדם, כי אם אנו מובדלין מן חוקות הגוים אז אנו קרויים אדם, וזה שאמר רש"י (שם) שהשטן ואומה"ע מונין את ישראל מה המצוה הזאת ומה טעם יש בה, שצריכין להתרחק מן הגוים וניימוסיהם, לפיכך כתיב זאת חקת התורה, גזירה הוא מלפני וכו', כי בלא זה אין התורה מתקיימת.

ועל פי זה יש לתת **טעם מה שקבעו חנוכה שמונה ימים**, להראות כי עצם השמן מורה על התבדלות ישראל מן הגוים, וזכות זה עמדה להם לישראל להינצל מאויביהם, ולכן נעשה הנס בשמן כנ"ל, ומשום הכי קבעו חז"ל יום מיוחד יום השמיני להלל והודאה ולהדליק בו את הנרות.

ובזה יובן נקראת יום זה 'זאת חנוכה', כי 'זאת' מרמז על זאת חקת התורה, שזהו יסוד גדול בתורה, שבזה שבני ישראל מובדלים מן הגוים בשם לשון ומלבוש, ואינם הולכין בחוקות הגוים, על ידי זה יכולין לעמוד בגלות ולקיים מצות ה' ותורתו.


**ברכת מזל טוב**

לבני היקר מו"ה **דוד מיטטעלמאן** הי"ו

לרגל ארוסי בנו היקר הבה"ח **ברוך יצחק** הי"ו

למזל טוב ובשעטומ"צ

ויה"ר שהזיווג יעלה יפה ויזכו לבנות בית נאמן בישראל לתפארת אבותינו, ולבני חיי ומזוני רוויחי עביאגו"צ בב"א